

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2016

ROMANIAN

HIGHER LEVEL

Monday, 20 June
09:30 - 12:30

Citiți cu atenție textul dat și răspundeți la întrebări. Completați toate cele trei părți, bazându-vă pe text. Toate răspunsurile trebuie scrise în limba română.

Maximum 100 de puncte

Nu mai avem valori?

1. Aud tot mai des în jurul meu această afirmație: „nu mai avem valori, societatea noastră duce lipsă de valori“. O citesc pe site-uri, pe Facebook, mă întâlnesc cu ea te miri pe unde și cine știe în ce context. Am ajuns să nu prea mai înțeleg la ce se referă.

2. Am regăsit-o și acum, în legătură cu incendiul de la clubul Colectiv¹. Am citit câteva comentarii care ajungeau rapid la această concluzie: „totul se întâmplă pentru că societatea noastră nu mai respectă valorile“. Ar fi inutilă (și prea complicată pentru acest colț de pagină) o discuție sociologică despre ce înseamnă „valori“, despre felul în care o comunitate umană valorizează anumite lucruri. Așa că o iau băbește și încerc să-mi explic mie însumi ce-am observat că înțeleg alții atunci când, dezamăgiți sau indignați, spun că „nu mai avem valori“.

3. Unii înțeleg prin asta că nu mai știm să respectăm **oamenii de valoare**, personalitățile culturale ori științifice. Se plîng, de pildă, că la televiziuni apar **pseudo-vedete** în emisiuni de scandal. E adevărat. Dar nu observă că pe alte posturi chiar apar personalități și nu se uită prea multă lume la ele. Nici chiar cei care se plîng că „nu ne mai respectăm valorile“ nu se uită, căci sînt ocupați să se uite la pseudo-vedete ca să-și alimenteze indignarea și să-și confirme dezamăgirea că poporul nu mai are nimic sfînt.

4. În România, televizorul e rege. Și apoi, cică nici nu există bază legală pentru a subvenționa niște abonamente la presa culturală pentru bibliotecile publice și cele școlare. Doar n-o să încălcăm legea alocînd o sută-două de mii de euro (că mai mult nu-i nevoie) pentru a-i face pe elevi și pe profesori să citească presă adevărată. Lasă-i să se uite la televizor, le-ajunge. Iar presa tipărită oricum e pe moarte, în cîțiva ani o să fim prima țară din Europa fără ziare și reviste pe hîrtie, o să ne putem lăuda că am intrat pîn' la gît în „era digitală“.

5. „Neliniștea mea este că o să ajungem să nu ne recunoaștem limba“ – mi-a spus scriitorul Radu Paraschivescu într-o emisiune. Pe moment, mi s-a părut că exagerează. Între timp mi-am dat seama că am ajuns deja acolo. Ne-am scufundat în vorbe. În țara cu vreo 10 televiziuni „de știri“ – care, de fapt, sînt făcute din ore întregi de **trăncăneală** ascunsă sub denumirea de talk-show-uri – se vorbește enorm. Efectul e prost: se instaurează un fel de dictatură moale a trăncănelii, în care nu ne mai înțelegem unii cu alții. Nu ne mai recunoaștem limba, deși părem a vorbi la fel.

6. Alții înțeleg prin „lipsă de valori“ că nu mai sînt respectate niște chestiuni abstracte, precum educația, politețea, dreptatea, cinstea, corectitudinea. Despre patronii de la clubul Colectiv s-a scris, de pildă, că deși sînt oameni tineri, crescuți în libertate și democrație, au deprins de la generațiile mai vîrstnice „cultura compromisului“, șmecheria, fenta. Mulți cred că în societatea noastră tocmai aceste trăsături sînt valorizate: tupeul, șmecheria,

---

¹ În noaptea de vineri, 30 octombrie 2015, în clubul Colectiv din București, capitala României, a izbucnit un incendiu în urma căruia multe persoane și-au pierdut viața. Cercetările au arătat că normele de protecție împotriva incendiului nu au fost respectate în proiectarea spațiului.

descurcăreala. Așa o fi, ar trebui să facem studii serioase ca să tragem o asemenea concluzie. Dar dacă oamenii percep situația generală în acest mod, atunci de ce nu fac și pasul următor, adică să conștientizeze că sîntem cu toții părtași la starea națiunii, la **decăderea moravurilor**, la tot ce ne îngrijorează? Pentru că e mai simplu să dai vina pe „ceilalți“ și în primul rînd pe „clasa politică“ (pe care tot noi am ales-o și o lăsăm să-și facă de cap).

7. Eu cred că cea dintîi valoare care nu prea își mai găsește locul nu doar în societate, dar și în mințile oamenilor, este respectul față de individul uman, față de viața și personalitatea fiecăruia. Individul uman e cam golit de substanță la noi, despre oameni se vorbește „la grămadă“ sau abstract.

8. Modernizați tîrziu și cam brambura, preluăm și noi, pe apucate, acest fel de a vorbi despre abstracțiuni și generalități, fără să ne dăm seama că valorile după care tînjim se regăsesc cel mai adesea chiar în omul de lîngă noi. Și tragedia de la Colectiv, și alte nenorociri care se întîmplă, și **criza de încredere** din societate, dar și toate hărțuielile și neregulile care ne amărăsc viața de toate zilele pleacă de aici: de la lipsa de respect față de individul uman și față de viața lui. Care, pînă la urmă, exprimă lipsa de respect a fiecăruia față de sine însuși.

După Mircea Vasilescu, *Nu mai avem valori ?*, în *adevărul.ro*, 4 noiembrie 2015

ÎNTREBĂRI

PARTEA I

(30/100)

Răspundeți la întrebările următoare:

1. Explicați pe scurt următoarele cuvinte și expresii scrise îngroșat în text, folosind sinonime sau perifraze și ținînd cont de contextul în care apar:

- a) *oamenii de valoare*
- b) *pseudo-vedete*
- c) *trăncăneală*
- d) *decăderea moravurilor*
- e) *criza de încredere*

(5 puncte)

2. Prezentați, bazându-vă pe text, ce anume se înțelege în general prin „societate fără valori“.

(5 puncte)

3. Care este, în opinia autorului acestui articol, cauza principală a stării proaste a lucrurilor într-o societate? Sunteți de acord cu opinia autorului? Explicați.

(5 puncte)

4. În ce mod poate fi mass-media – televiziune, ziare – responsabilă de lipsa, respectiv de promovarea valorilor într-o societate?

(5 puncte)

5. Care sunt, conform textului, dar și potrivit părerii voastre, consecințele lipsei de valori într-o societate?

(5 puncte)

6. Cum se poate manifesta, după părerea voastră, „respectul față de individul uman” într-o comunitate?

(5 puncte)

PARTEA a II-a

(30/100)

Având în vedere cele exprimate în text, ca și propriile convingeri, explicați următoarea idee extrasă din text: „sîntem cu toții părtași la starea națiunii, la decăderea moravurilor, la tot ce ne îngrijorează”. (aproximativ 100 de cuvinte)

PARTEA a III-a

(40/100)

Scrieți un eseu pornind de la una dintre cele două teme propuse mai jos (aproximativ 300 de cuvinte):

1 . „Cu cât sunt mai elaborate mijloacele noastre de comunicare, cu atît mai puțin comunicăm între noi.” – Joseph Priestley

SAU

2. „Lumea poate fi un loc destul de urât, dacă nu lucrăm laolaltă să o facem mai egalitară, mai democratică și mai durabilă.” – Fintan O’Toole, în *The Irish Times*, 22 februarie 2016